תוכן העניינים

הקדמה . . . . . ז

פרק א לתולדות המחקר: מחבר הפירוש, זמנו ורקעו 1

פרק ב מקורות הפירוש 4
1. ספרות חז"ל 4
2. פרשנים ומדקדקים 10
א. שלמה אבן פרחון 11
ב. אברהם אבן עזרא 11
ג. יפת בן עלי 14
ד. רש"י ורשב"ם 15
ה. הפירוש האנונימי בכ"י פראג 19
ו. ר' דוד קמחי? 23
3. שירת האהבה של משוררי ספרד 24
4. מקורות אחרים 28

פרק ג דמותו של הפירוש 31
1. המתודה הפרשנית: פשוטו של מקרא 31
א. ריבוי משמעויות הטקסט במסגרת הפשט 33
ב. מנהג העולם 40
2. היבטים ספרותיים בפירוש לשיר השירים 44
א. מחברו של שיר השירים 44
ב. רציפות סיפורית ולכידות טקסטואלית 45
ג. שיר השירים כשיח אוהבים 51
ד. היחידות הספרותיות בשיר השירים 53
ה. הדמויות 59
ו. אמצעים רטוריים 62
3. דימויי היופי ומעשה האהבה 79

פרק ד ענייני לשון 94
1. ביאורים לשוניים 95
2. הלעזים 107

פרק ה הרקע החברתי והתרבותי של הפירוש 115

פרק ו כתב היד והמהדורה 126
1. כתב היד 126
2. המהדורה. 128
א. מהדורת מתיוס 128
ב. המהדורה הנוכחית 128

מהדורת הפירוש

פרק א 133

פרק ב 143

פרק ג 149

פרק ד (ד, א–ה, א) 153

פרק ה 164

פרק ו 171

פרק ז 176

פרק ח 183

רשימת קיצורים 189
קיצורים ביבליוגרפיים. 191
מפתח המקורות 199
מפתח המחברים 210
מפתח העניינים. 212
תצלומים של כתב היד. 217

הקדמה

הפירוש לשיר השירים בכתב יד בספריית הבודליאנה באוקספורד, אוסף אופנהיים 625, ראה אור לראשונה על ידי הנרי ג׳ מתיוס בשנת 1896, אבל עד לעת האחרונה לא זכה לכל תשומת לב ונעלם מעיני החוקרים (ראו במבוא). בשנות התשעים של המאה הקודמת החלה שרה יפת לחקור את הפירוש, פרסמה מאמרים אחדים, והכינה מהדורה חדשה. לפני כעשר שנים היא הזמינה את דב ולפיש להצטרף אליה לעבודה, בעיקר בהכנת תרגום לאנגלית של הפירוש ושל המבוא המקיף ובהיבטים נוספים של החיבור. העבודה הסתיימה בשנת 2016, והמהדורה יצאה לאור בשנת 2017 בהוצאת בריל תחת הכותרת: *The Way of Lovers: The Oxford Anonymous Commentary on the Song of Songs (Bodleian Library MS Opp. 625)*.

המהדורה העברית המוגשת בזה לקורא היא הגרסה המקורית של החיבור, וחלוקת העבודה בה הייתה כדלקמן: עיקר העבודה — הכנת מהדורת הפירוש וכתיבת רובו של המבוא — נעשתה בידי שרה יפת. דב ולפיש אחראי לפרקי המבוא על הלעזים, כתב היד והמהדורה, וגם הכין את המפתחות. הגרסה הסופית של החיבור, על כל חלקיו, היא פרי של דיון משותף ומשא ומתן פורה בכל שלבי העבודה.

בפענוח הלעזים סייע בידינו פרופ׳ סיריל אסלנוב, ואנחנו אסירי תודה לו על העבודה שהשקיע בחקר הלעזים. נעזרנו בתוצאות מחקרו בהכנת הטבלה ונועצנו בו לפי הצורך.

תודתנו שלוחה לספריית הבודליאנה באוקספורד על הרשות להוציא לאור את מהדורת הפירוש ואת הפקסימיליות של כתב היד מהאוסף שברשותה. תודה לצוות הספרנים במכון לתצלומי כתבי יד עבריים בספרייה הלאומית בירושלים על הצילום של כתב היד. תודה מיוחדת לגב׳ דפנה לביא, עורכת הלשון והמתקינה של הספר על עבודתה המדויקת

והקפדנית, ועל מסירותה וטוב טעמה. תודה להוצאת מאגנס על קבלת הספר ועל המלאכה הנאה בהוצאתו לאור.

ישלם ה׳ פועלם ותהי משכורתם שלמה (לפי רות ב, יב).

שרה יפת
דב ולפיש
אוגוסט 2018
אלול תשע״ח

תצלומים מתוך

כ"י אוקספורד, ספריית הבודליאנה, אופנהיים 625, דף 223א-228ב

כל התצלומים מופיעים ברשותה האדיבה של ספריית הבודליאנה, אוקספורד.

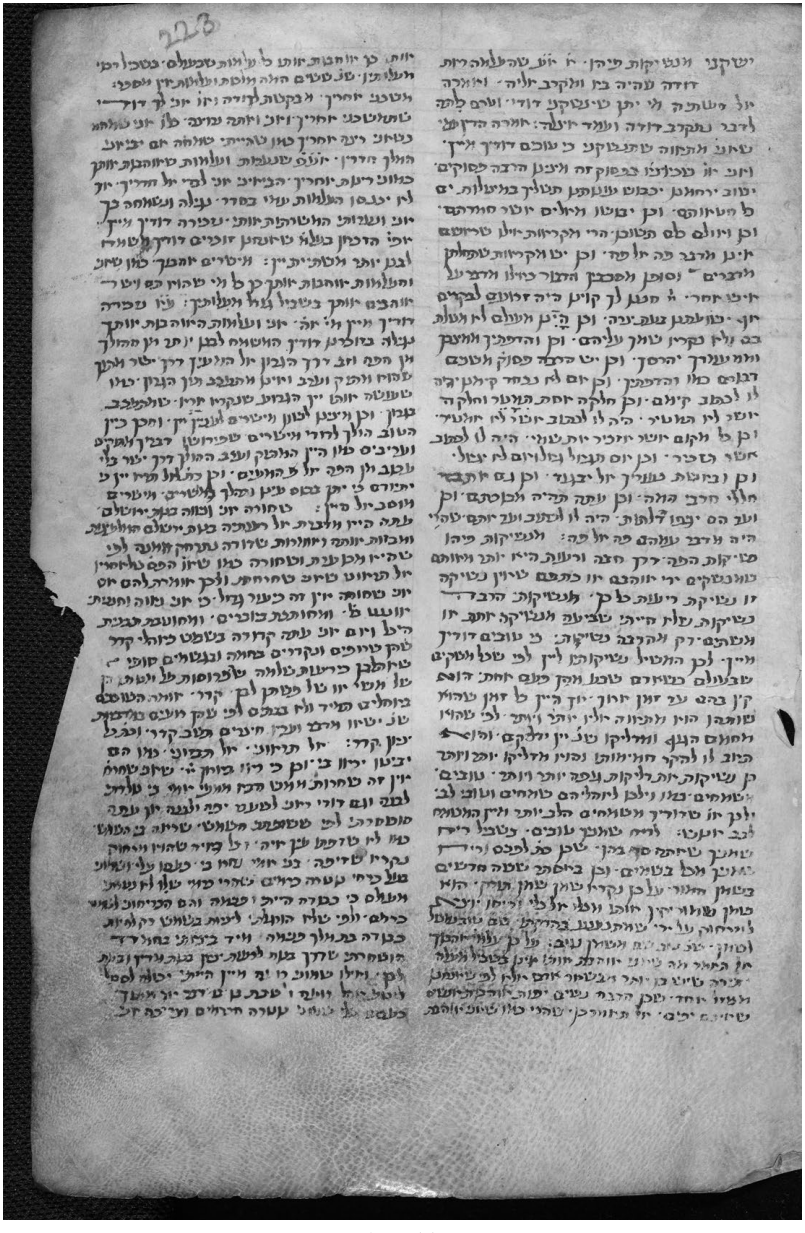

דף 223א

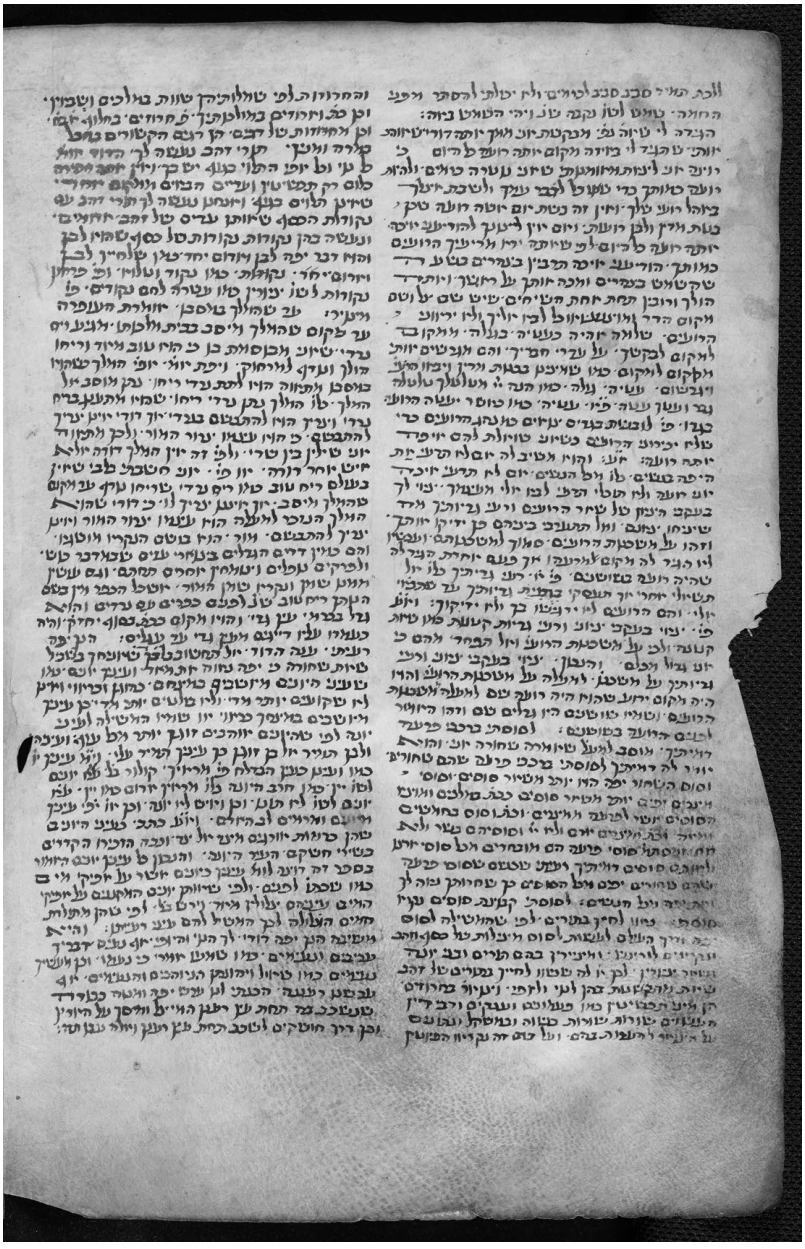

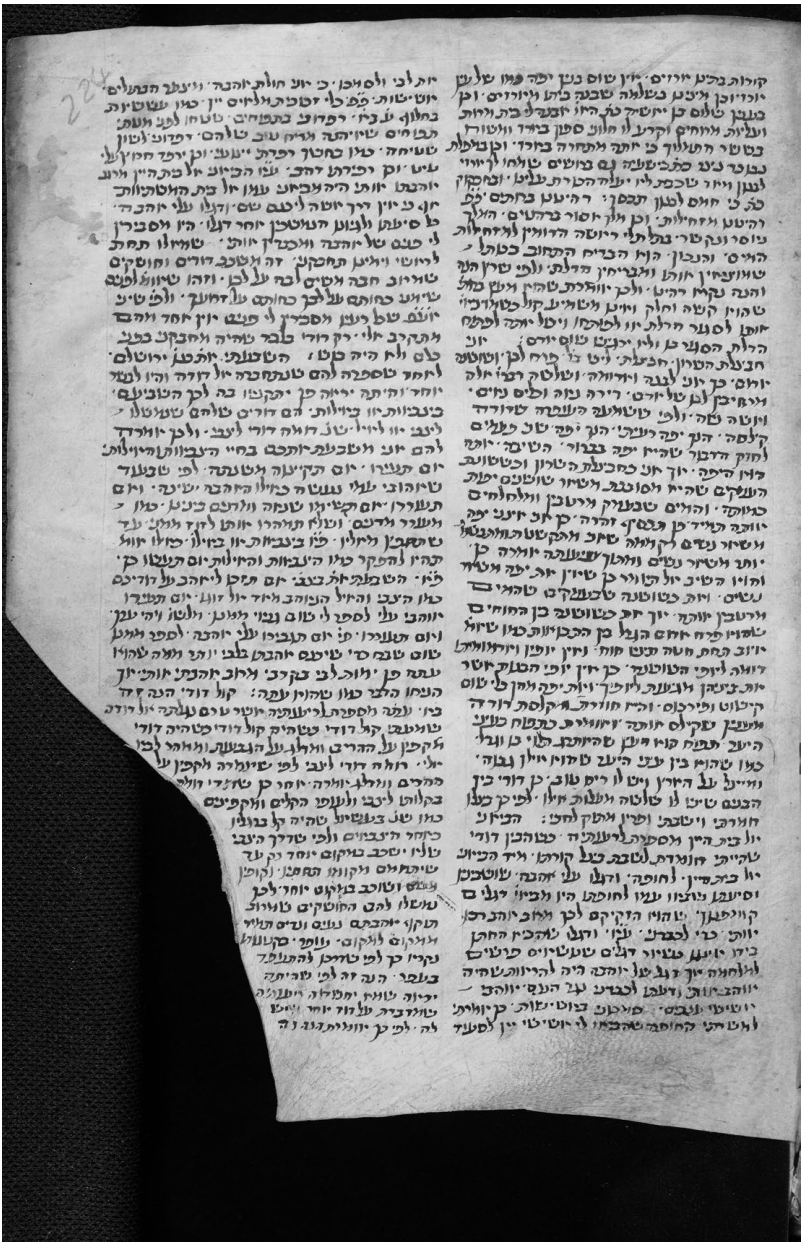

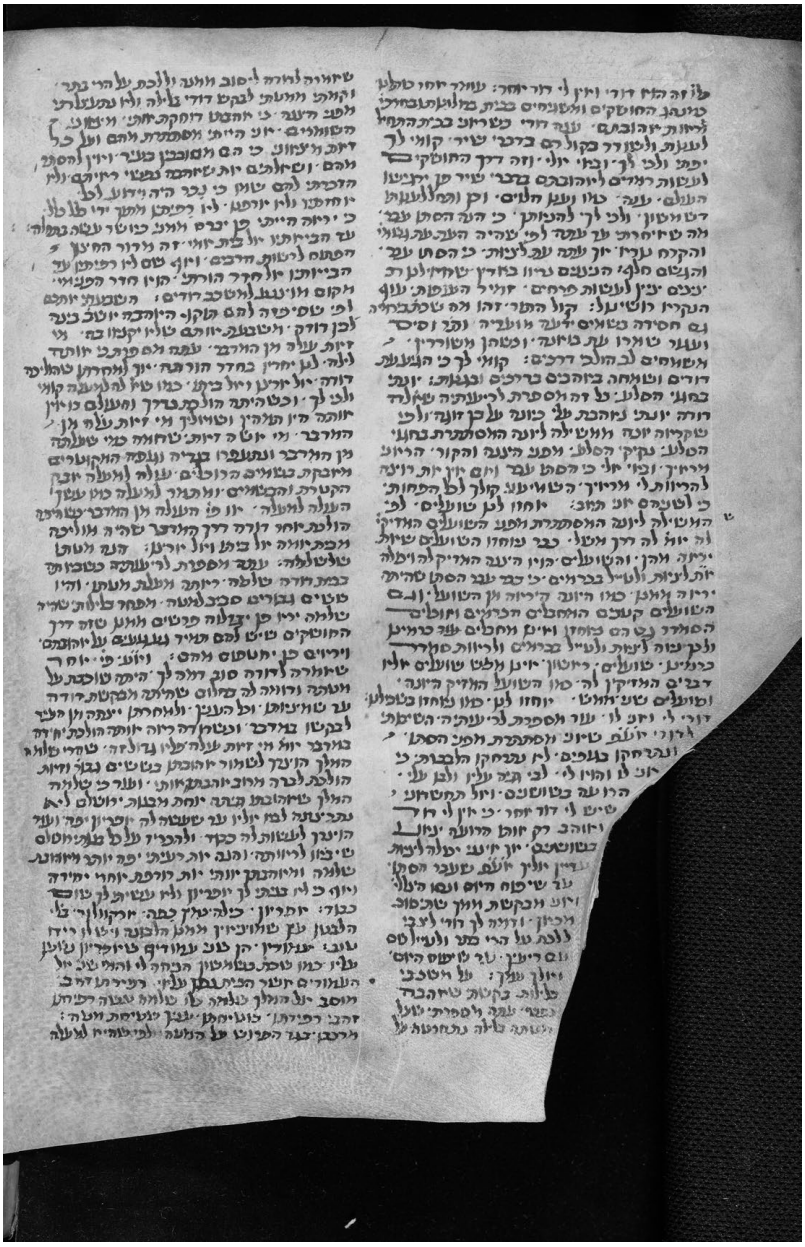

דף 2224ב

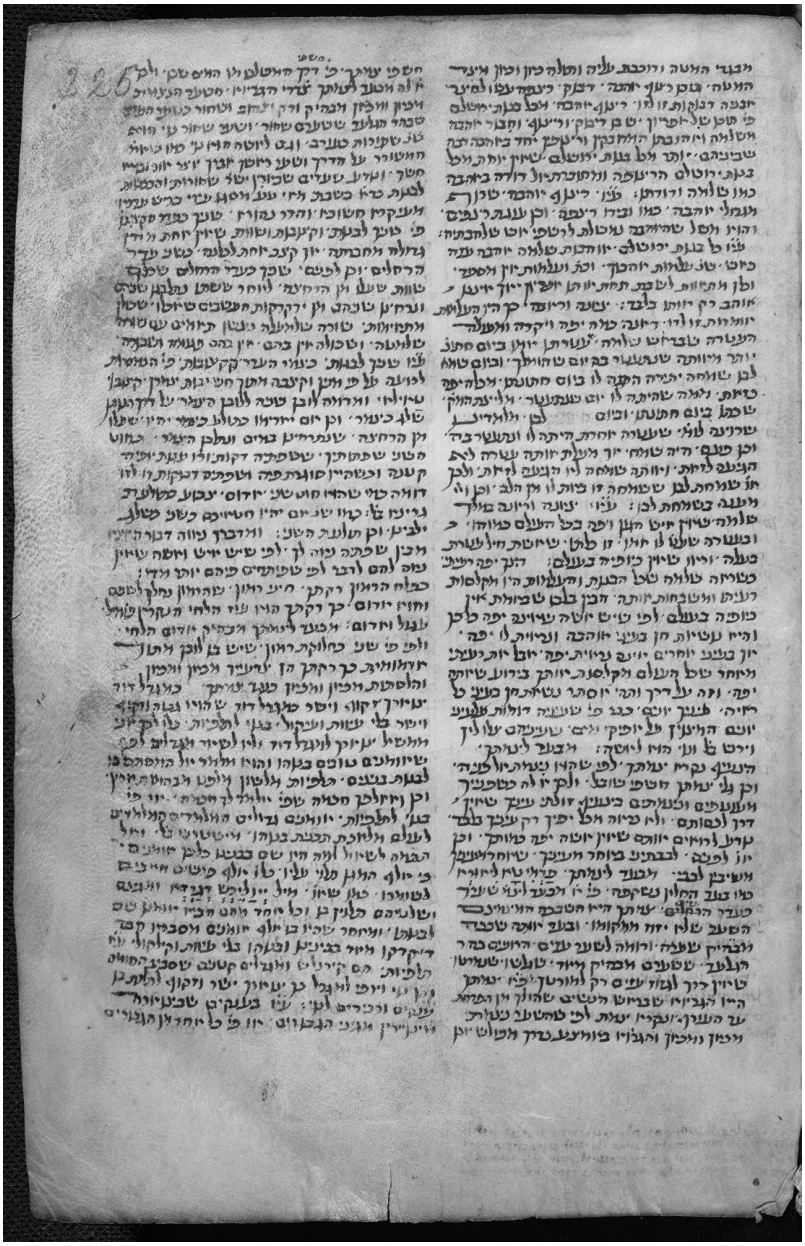

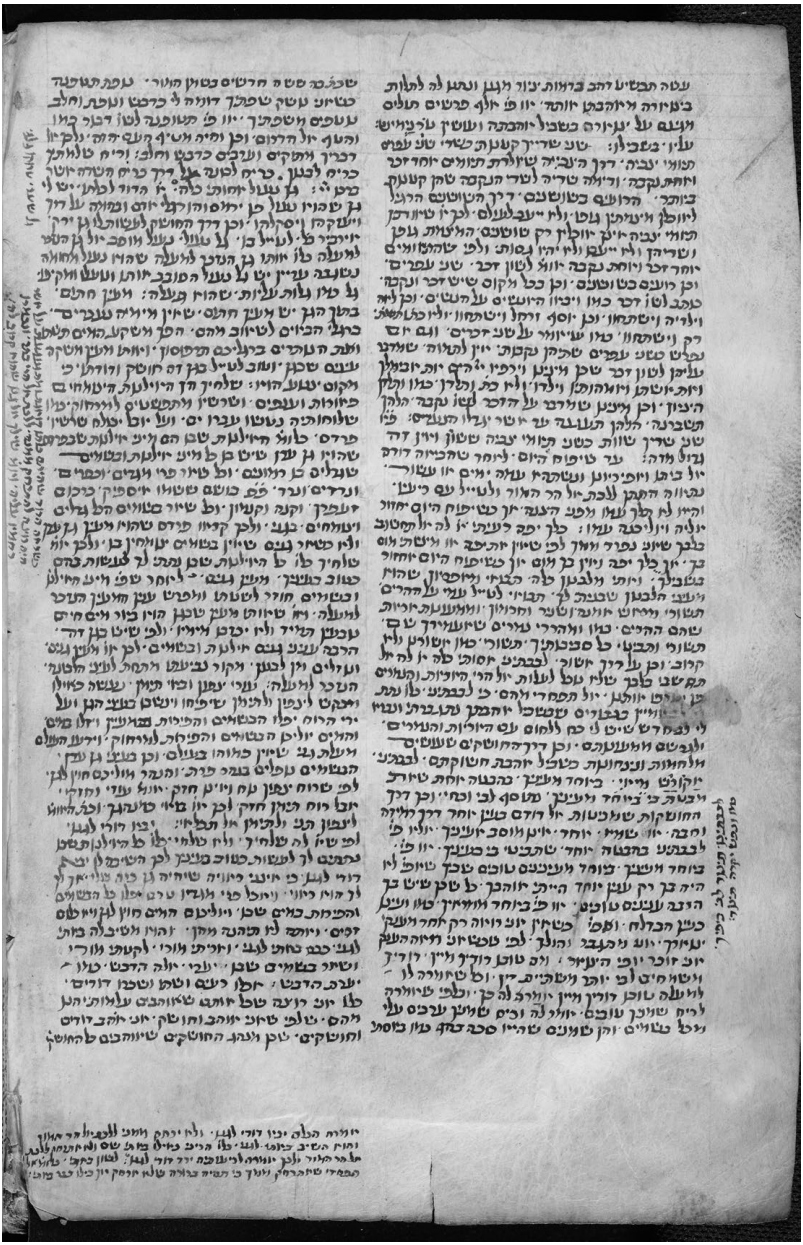

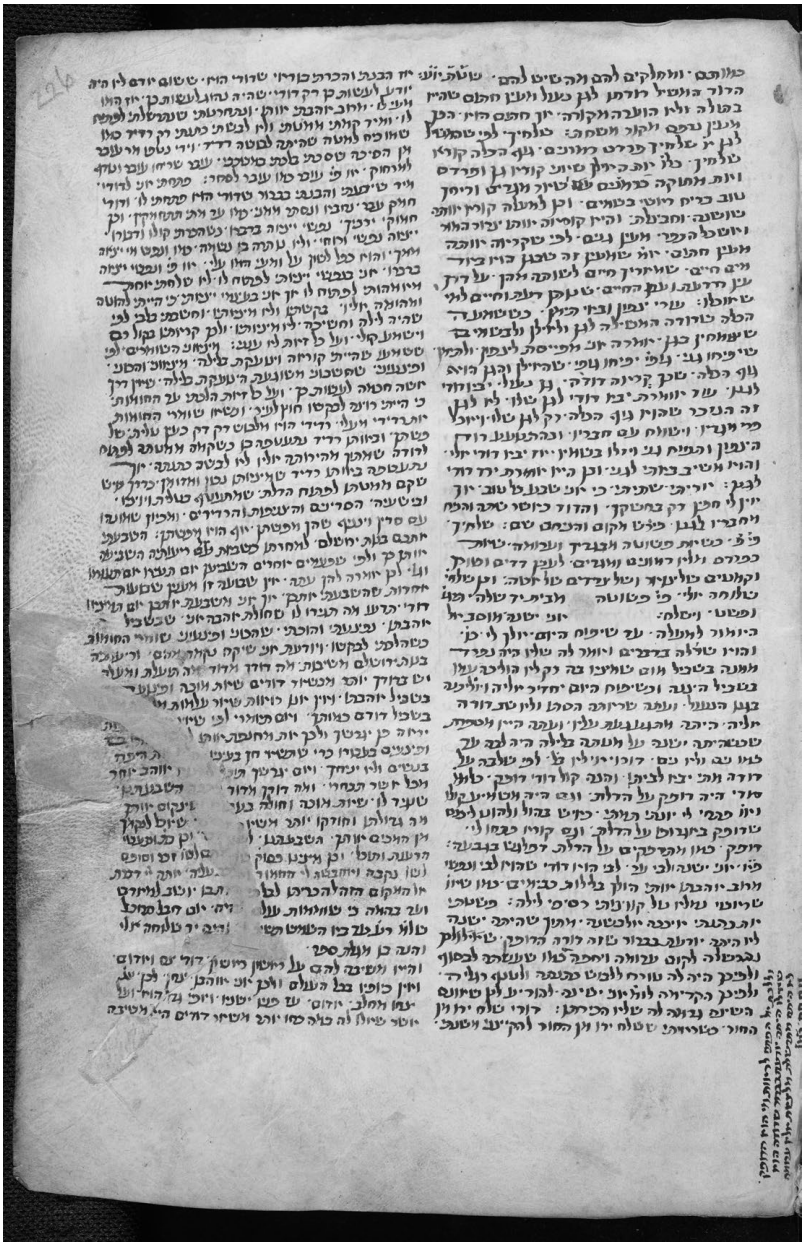

דף 226א

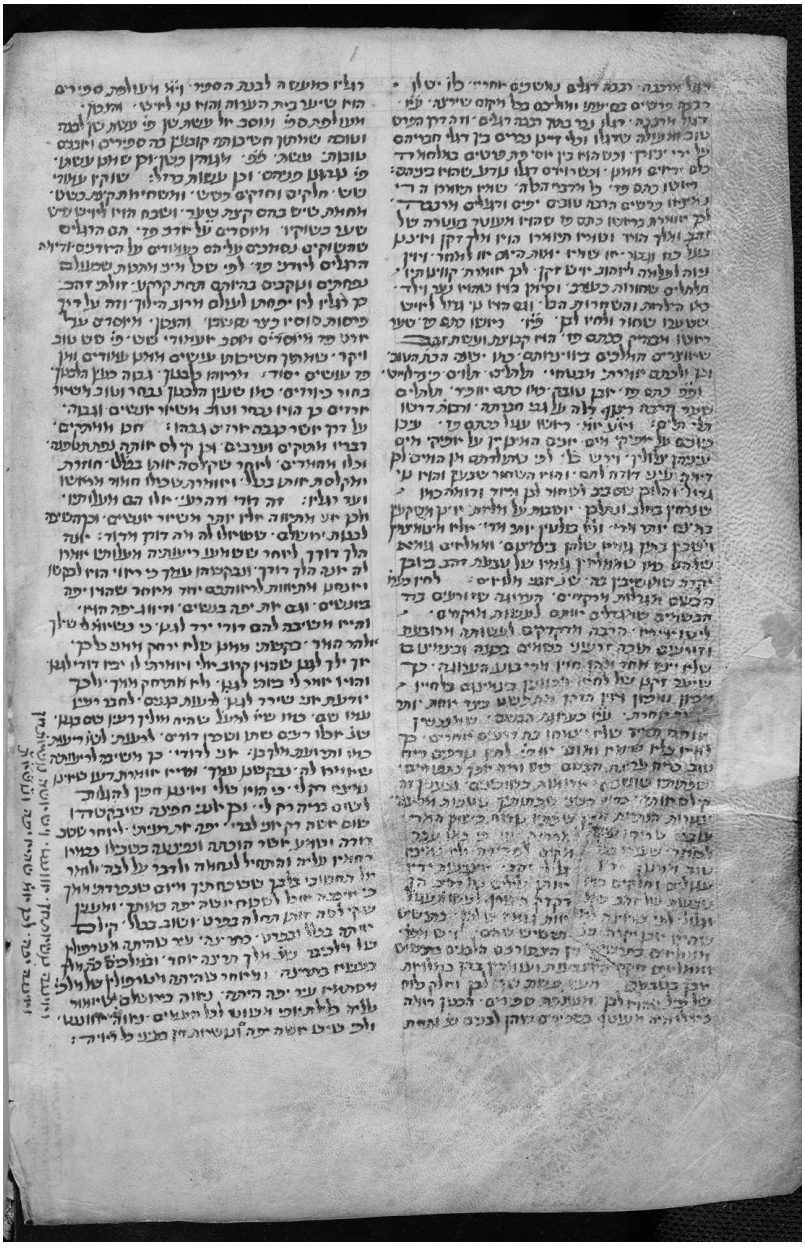

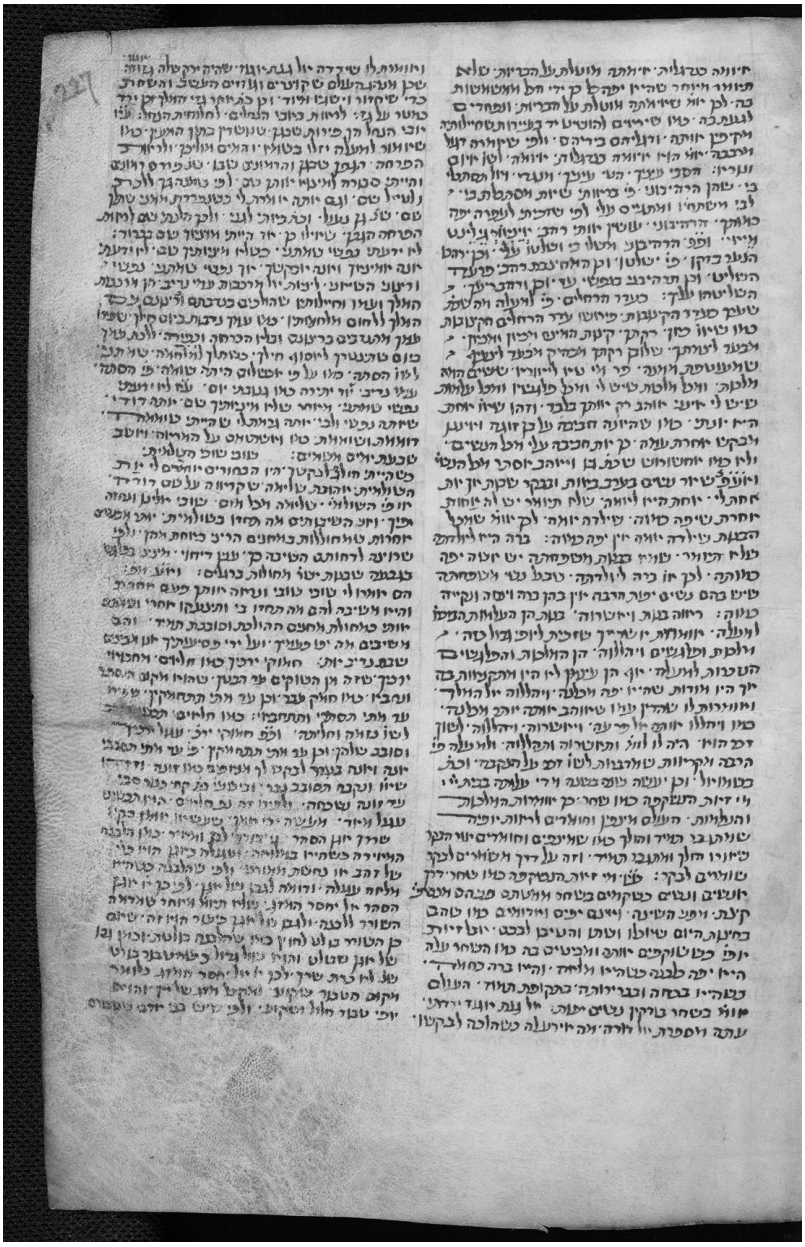

דף 227א

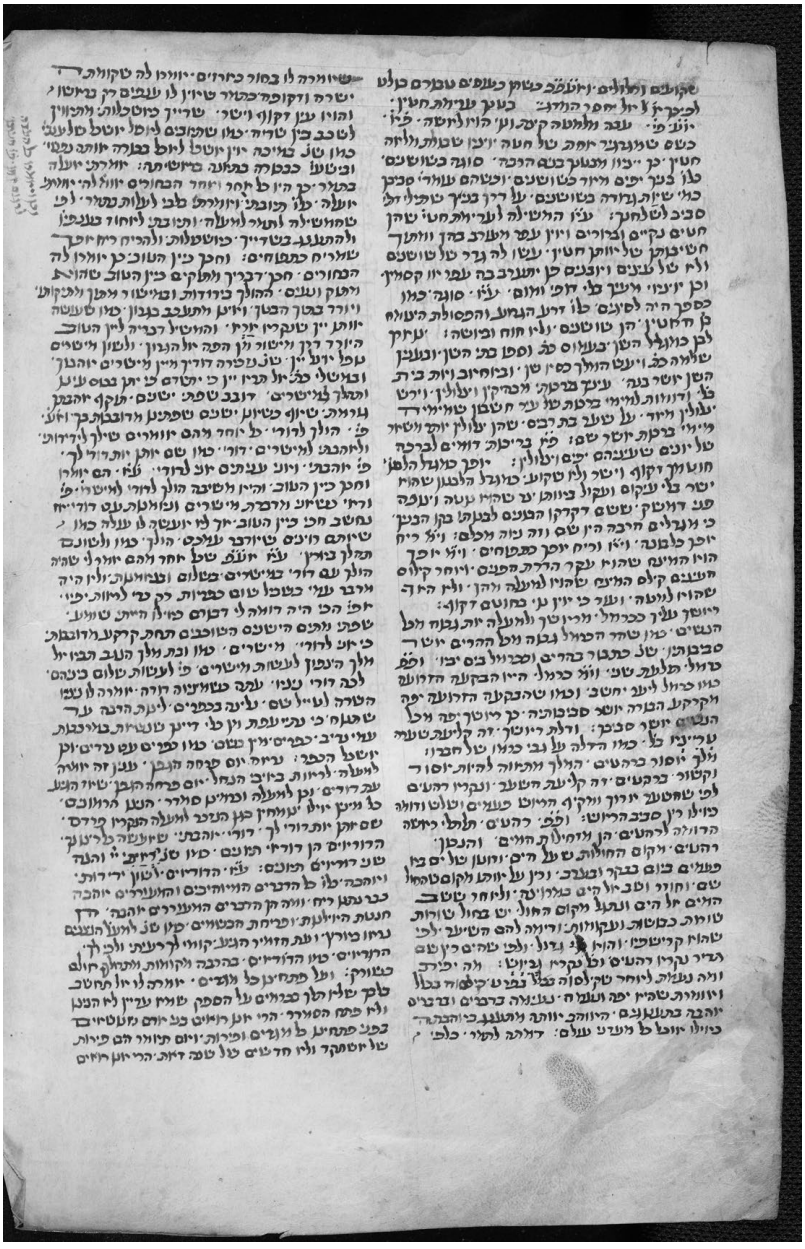

דף 2227ב

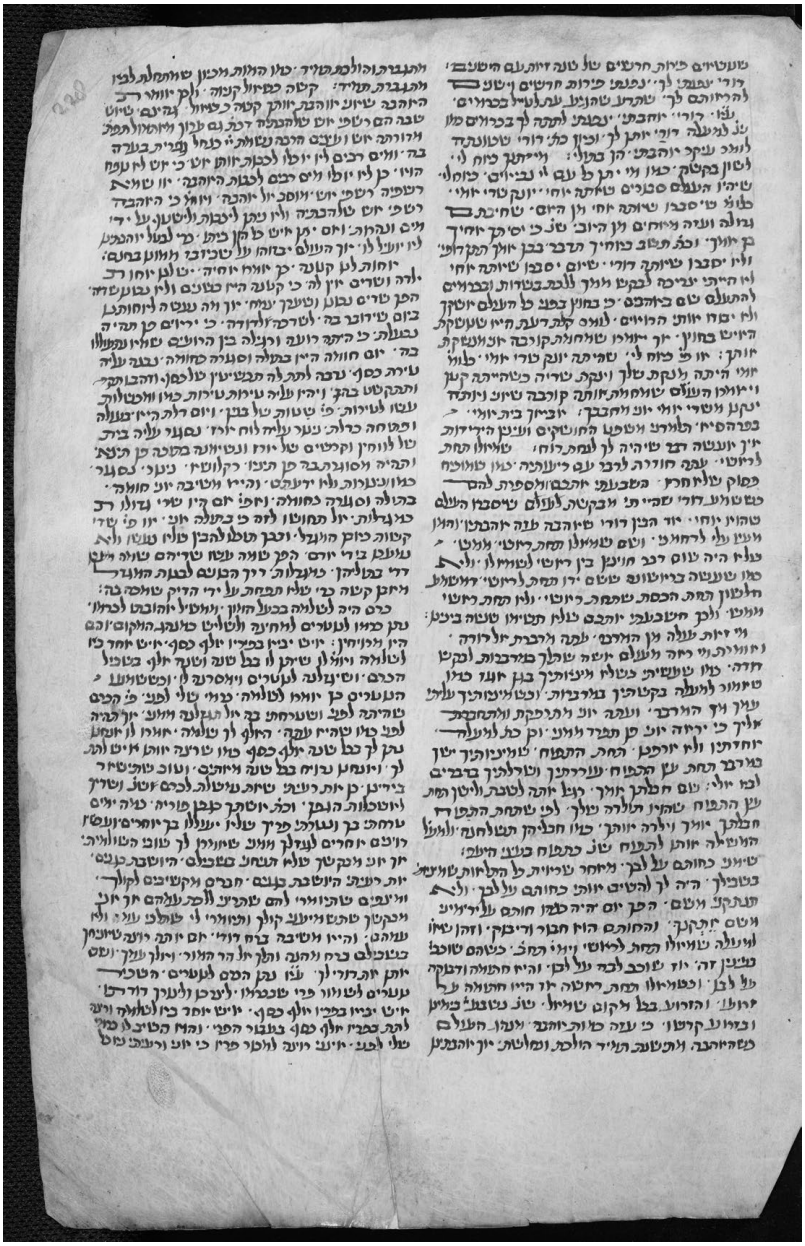

דף 228א

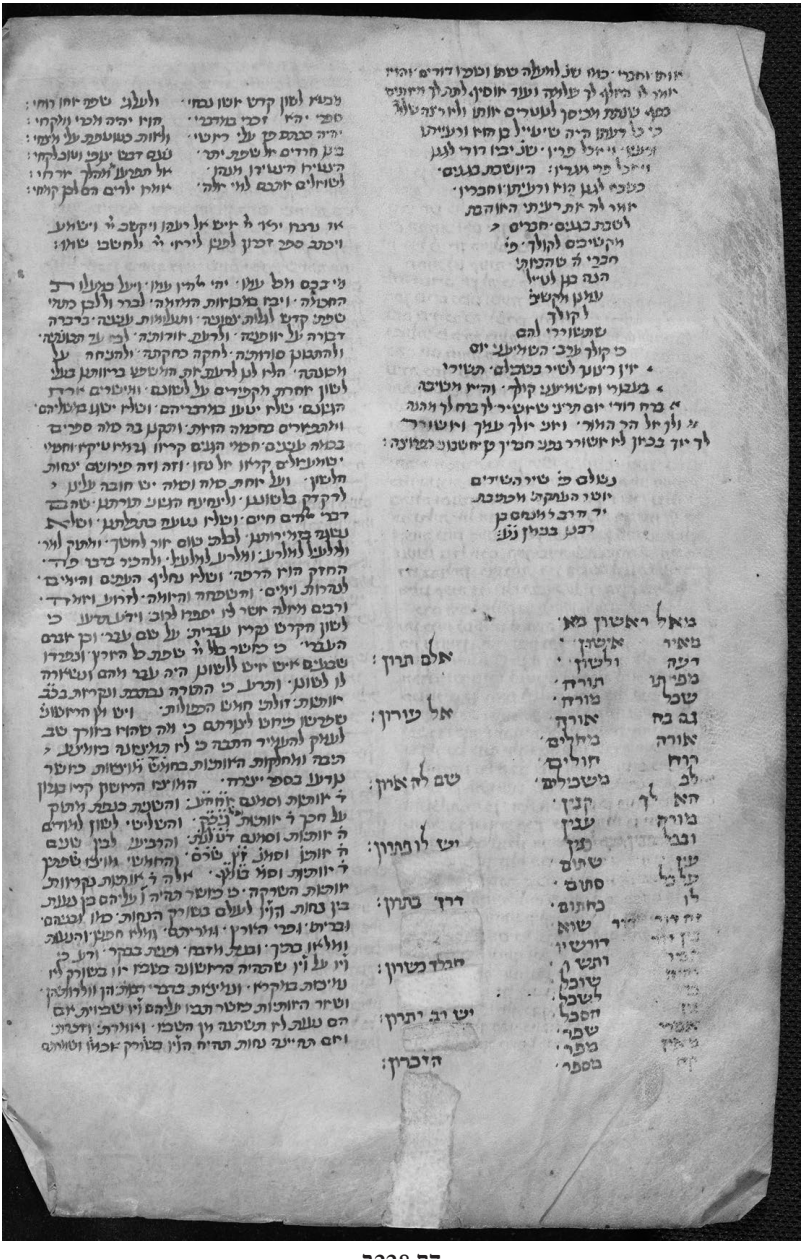

דף 228ב